EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.10.7.
COM(2019) 449 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE

AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló (EU) 2019/125 rendelet 31. cikke szerinti kínzás elleni koordinációs csoport tevékenységéről és az általa folytatott konzultációkról

1. Bevezetés

Az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló, 2019. január 16-i (EU) 2019/125 rendelet[1] (a továbbiakban: rendelet) 31. cikkének (4) bekezdése szerint a Bizottság jelentést nyújt be az Európai Parlamentnek a kínzás elleni koordinációs csoport tevékenységéről, vizsgálatairól és az általa folytatott konzultációkról. Ugyanez a bekezdés azt is előírja, hogy az éves jelentést annak megfelelő figyelembevételével kell elkészíteni, hogy az ne sértse természetes vagy jogi személyek üzleti érdekeit.

Tekintettel arra, hogy a 2017. évvel kapcsolatban meglehetősen kevés információ áll rendelkezésre, ez a jelentés a kínzás elleni koordinációs csoport által 2017-ben és 2018-ban, tehát a csoportot létrehozó 2016. november 23-i (EU) 2016/2134 rendelet hatálybalépésével kezdődő időszakban végzett tevékenységről számol be.

2. Keretszabályozás

A rendelet az EU-nak a kínzás és a halálbüntetés felszámolásával kapcsolatos elkötelezettségét emeli ki. Tiltja mindazon áruk kivitelét és behozatalát, amelyeket kifejezetten a halálbüntetés, kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés céljára terveztek. Emellett a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés céljából történő felhasználásra alkalmas áruk kivitelét az EU-tagállamok illetékes hatóságainak előzetes engedélyéhez köti.

A tilalom, illetve az engedélyezés hatálya alá tartozó áruk jegyzékét a rendelet II., III. és IV. melléklete tartalmazza.

E jelentés tárgyidőszakában a rendelet egy ízben módosult: a 2017. október 18-i (EU) 2018/181 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet[2] felvette a Dominikai Köztársaságot, São Tomé és Príncipét és Togót az uniós általános exportengedély alkalmazási körébe tartozó rendeltetési országok jegyzékére (jelenleg V. melléklet).[3]

---

1 Az egyes, a halálbüntetés, a kínzás vagy más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés során alkalmazható áruk kereskedelméről szóló rendeletet eredetileg 2005. július 30-án fogadta el a jogalkotó (1236/2005/EK rendelet). A rendelet ezt követően többször módosult. Legutóbbi módosítását a 2016. november 23-i (EU) 2016/2134 rendelet tartalmazza, az ennek nyomán készült kodifikált szövegét pedig a 2019. január 16-i (EU) 2019/125 rendelet (HL L 30., 2019.1.31., 1. o.).

2 HL L 40., 2018.2.13., 1. o.

3 Az uniós általános exportengedély – az engedély felhasználási feltételeinek és követelményeinek teljesülése esetén – az azon országokba irányuló kivitel esetében vehető igénybe, amelyek valamennyi bűncselekmény tekintetében eltörölték a halálbüntetést, és az eltörlést nemzetközi kötelezettségvállalás keretében megerősítették. Az Európa Tanács tagországain kívül ez a kör azokat az országokat tartalmazza, amelyek amellett, hogy valamennyi bűncselekmény tekintetében eltörölték a halálbüntetést, fenntartás nélkül megerősítették a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányának Második Fakultatív Jegyzőkönyvét.

3. A kínzás elleni koordinációs csoport tevékenysége

A kínzás elleni koordinációs csoportot (a továbbiakban: Csoport) az (EU) 2016/2134 európai parlamenti és tanácsi rendelet hozta létre a rendelet alkalmazásával kapcsolatban felmerülő kérdések vizsgálatára.

A Csoport platformként szolgál a tagállami szakértők és a Bizottság közötti, az igazgatási gyakorlattal kapcsolatos információcsere, valamint a rendelet értelmezésével kapcsolatos kérdések, a jegyzékekben szereplő árukkal kapcsolatos technikai problémák, a rendelettel kapcsolatos fejlemények és minden más felmerülő kérdés megvitatása céljára. Emellett a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok előkészítése során a Bizottság a jogalkotás minőségének javításáról szóló 2016. április 13-i intézményközi megállapodásban[4] foglalt elveknek megfelelően konzultál a Csoporttal.

E jelentés tárgyidőszakában a Csoport két ülést tartott (2017. július 12. és 2018. június 28.) a rendelet végrehajtásával összefüggésben felmerült kérdésekkel kapcsolatos információcsere céljából.

3.1. Megtagadási és tilalmi értesítések

A Csoport technikai információcseréket tartott a kettős felhasználású termékekkel kapcsolatos, a Bizottság által az illetékes hatóságok közötti egyes információcserék céljára létrehozott biztonságos és titkosított elektronikus rendszerben (DUeS) rendelkezésre álló eszközökről. A rendelet 23. cikkének (5) bekezdése értelmében az Európai Unió tagállamainak illetékes hatóságai a DUeS-en keresztül küldenek információkat azokról az esetekről, amikor elutasítottak egy exportengedélyezési kérelmet (ez az úgynevezett megtagadás).

A DUeS új, az értesítést megkönnyítő eszközökkel egészült ki annak érdekében, hogy működése igazodjék az (EU) 2016/2134 európai parlamenti és tanácsi rendelet[5] rendelkezéseihez. Az eszközök segítségével az illetékes hatóságok meg tudják küldeni:

i. azon exportőrök adatait, amelyek számára megtiltották az uniós általános exportengedély igénybevételét (20. cikk (1) bekezdés);
ii. azon technikai segítségnyújtások adatait, amelyeket nem engedélyeztek (15. cikk (1) bekezdés a) pont és 19. cikk (1) bekezdés a) pont); valamint
iii. azon brókertevékenységek adatait, amelyeket nem engedélyeztek (15. cikk (1) bekezdés b) pont és 19. cikk (1) bekezdés b) pont).

3.2. A technikai segítségnyújtással és a brókertevékenységgel kapcsolatos előzetes engedélyezési kötelezettség (15. és 19. cikk)

A rendelet 15. és 19. cikkében foglalt, a technikai segítségnyújtással és a brókertevékenységgel kapcsolatos előzetes engedélyezési kötelezettséggel összefüggésben a Csoport tagjai felkérést kaptak azoknak az esetleges iránymutatásoknak a megosztására,

[4] HL L 123., 2016.5.12., 1. o.
[5] HL L 338., 2016.12.13., 1. o.

amelyeket ezekben a kérdésekben kidolgoztak, különös tekintettel egyes fogalmak, köztük a „bróker” és a „technikai segítségnyújtást szolgáltató” fogalom meghatározására.

3.3. A kereskedelmi vásárokkal és a reklámtevékenységgel kapcsolatos tilalmak érvényesítése (8. és 9. cikk)

A Csoport technikai információcseréket tartott a 8. cikkben a kereskedelmi vásárokkal, valamint a 9. cikkben a reklámtevékenységgel kapcsolatban foglalt tilalmakról. Ezeket a tilalmakat a rendelet 2016. évi módosítása vezette be, és 2016. december 16-án léptek hatályba. Az információcserék egyebek mellett az érintett hatóságoknak esetlegesen nyújtandtó iránymutatásra, valamint a tilalmak érvényesítésének módjára terjedtek ki. A Csoport kitért arra, hogy beszámolók szerint egyes európai szállítók internetes oldalain többször is jelentek meg áruhirdetések, ami annak a jele lehet, hogy a tilalomnak a rendeletben meghatározott alkalmazási területe nem elégséges.

3.4. A Kínzóeszközök Kereskedelmének Beszüntetését Célzó Szövetség

A Csoport tájékoztatást kapott A Kínzóeszközök Kereskedelmének Beszüntetését Célzó Szövetséggel[6] kapcsolatos legfontosabb fejleményekről. Az Európai Unió által kezdeményezett és részben Argentína és Mongólia által is finanszírozott globális szövetség 2017. szeptember 18-án kezdte meg munkáját. Az 57 tag elfogadott egy politikai nyilatkozatot a szövetség alapértékeiről, amelyek között szerepel az a kötelezettségvállalás, hogy a résztvevők a hazai jogszabályaik és a hatékony végrehajtás révén hatékony intézkedéseket tesznek a kínzás és a halálbüntetés céljára alkalmazott áruk kereskedelmének korlátozása érdekében.

A kezdeményezés rá kívánja irányítani a figyelmet az EU-n belüli szabályozásra, és arra kíván ösztönözni más országokat, hogy a halálbüntetés és a kínzás céljára alkalmazott áruk globális kereskedelmének megállítása vagy korlátozása érdekében az EU-éhoz hasonló kereskedelempolitikai intézkedéseket fogadjanak el. A globális szövetséghez az EU összes tagállama, valamint több mint harminc további ország csatlakozott.

6 http://www.torturefreetrade.org/